

Hallituksen esitys Eduskunnalle Tunisian kanssa tehdyn sijoitusten edistämistä ja suojaamista koskevan sopimuksen hyväksymisestä ja laiksi sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta.

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan, että Eduskunta hyväksyisi Tunisian kanssa 4 päivänä lokakuuta 2001 allekirjoitetun sijoitusten edistämistä ja suojaamista koskevan sopimuksen ja voimaansaattamislakiehdotuksen. Sopimuksen tarkoituksena on selkiinnyttää erityisesti sijoituksia koskevia oikeudellisia perusteita maiden välillä sekä edistää ja tiivistää taloudellista yhteistyötä Tunisian kanssa. Sopimuksen avulla halutaan varmistaa suotuisat edellytykset toisen sopimuspuolen kansalaisten ja yritysten sijoituksille toisessa sopimusmaassa sekä tunnustetaan tarve suojella niitä.

Sopimus tulee voimaan kolmenkymmenen päivän kuluttua siitä, kun sopimuspuolet ovat ilmoittaneet toisilleen täyttäneensä valtiosäännöissään sopimuksen voimaantulolle asetetut vaatimukset. Esitykseen sisältyy lakiehdotus eräiden lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta. Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan tasavallan presidentin asetuksella säädettävänä ajankohtana samaan aikaan kuin sopimus tulee voimaan.

YLEISPERUSTELUT

1. Nykytila

Nykyisen Tunisian valtion alueella oli aikojen alussa lukuisia hallitsijoita, kuten roomalaiset, vandaalit ja bysanttilaiset. Ensimmäinen arabien invaasio saapui 700-luvulla jKr., jolloin islam sai jalansijan alueella. Lyhyen 1500-luvulla olleen espanjalaiskauden jälkeen turkkilaiset olivat alueen isäntiä vuoteen 1881 asti. Tällöin ranskalaiset pakottivat paikalliset hallitsijat hyväksymään Tunisian ranskalaiseksi protektoraatiksi.

1900-luvun alussa alueen itsenäisyyspyrkimykset kasvoivat, ja 1930-luvulta lähtien tämän taistelun voimakkaimpia puolestapuhujia oli Habib Bourgiba. Maan itsenäistyttyä vuonna 1956 hänestä tuli Tunisian ensimmäinen presidentti. Bourgiba hallitsi kaikkiaan 31 vuotta ja tänä aikana maa oli muodollisesti tasavalta, mutta käytännössä sitä johti itsevaltiainen Bourgiban syrjäytti vallasta vuonna 1987 pääministeri Zine El Abidine Ben Ali. Uuden presidentin aikana maan demokratisoituminen on päässyt käyntiin. Oppositiossa olevan islamistipuolue on kuitenkin edelleen kielletty. Talouselämä on kasvanut nopeasti ja avautunut tuntuvasti valtion samalla jatkaessa jo Bourgiban aloittamia sosiaalisia uudistuksia. Tavoitteena on ollut ulkovaltojen tunnustuksen saaminen Tunisian yhteiskunnan modernille eurooppalaiselle luonteelle. Maan vakaus on pyritty säilyttämään tiukan sisäisen turvallisuuden, tasaisen taloudellisen kasvun ja sosiaalipolitiikan avulla.

Tunisian merkittävimpiä luonnonvaroja ovat öljy, fosfaatti, rautamalmin, lyijy, sinkki ja suola, joista tärkeimmät vientituotteet ovat fosfaatti ja öljy. Taloudelliset uudistukset ovat onnistuneet hyvin EU:n komission, Maailmanpankin ja IMF:n tuella. Bruttokansantuote on vuosittain kasvanut ja inflaatio alentunut. Tunisian talouden tärkeimmät haasteet ovat työpaikkojen lisääminen, yksityistäminen, palvelusektorin liberalisointi sekä ulkomaisten investointien lisääminen. Tunisiaa pidetään tällä hetkellä Afrikan manteeen kilpailukykyisimpänä maana.

Tunisia oli EU:n ensimmäinen assosiaatio-partneri arabimaista. Sopimus tuli voimaan 1.3.1998, mikä avasi tullivapaan kaupan lähes kaikille tuotteille EU-maissa. Vuoteen 2008 mennessä vapaakauppa-alue astuu kokonaisuudessaan voimaan. EU on Tunisialle tärkein kauppakumppani (vientä 78 % ja tuonti 72 %). Tunisialla on käynnissä neuvottelut vapaakauppasopimuksesta Marokon, Jordanian ja Egyptin kanssa ja se pyrkii aktivoimaan Maghreb-liittoa. Ongelmana EU:n Tunisiasuhteissa ovat olleet maan demokratisoitumisprosessin edistyminen ja erityisesti kansalais- ja ihmisoikeudet, sillä hallituksen politiikka ei ole vastannut EU:n odotuksia.

Suomen ja Tunisian kauppasuhteet ovat olleet vakaat viimeiset kymmenen vuotta ja Suomi on vuosittain kasvattanut vientiään. Vuonna 2000 viennin arvo oli 297 mmk (+52 % verrattuna vuoteen 1999). Tunisia on Suomen viidenneksi suurin markkinamaa Afrikassa. Suomen vienti on ollut lähinnä metsäteollisuustuotteita, joista sahatavaraa 75 %. Suomalaisten yritysten etabloituminen Tunisiaan on toistaiseksi vähäistä verrattuna esimerkiksi ruotsalaisiin yrityksiin. Myönteistä kehitystä voitaneen odottaa vapaakauppa-alueen tuomien etujen konkretisoituessa. Samoin investointisuojausopimuksella on tärkeä merkitys monien suomalaisyritysten kannalta. Tunisian markkinoista ovat olleet kiinnostuneita erityisesti metsäteollisuus- ja telekommunikaatioyritykset.

Suomella on ennestään voimassa sijoitusten suojelua koskevat sopimukset seuraavien maiden kanssa: Egypti (SopS 3/1982), Kiina (SopS 4/1986), Sri Lanka (SopS 54/1987), Malesia (SopS 79/1987), Unkari (SopS 20/1989), Venäjä (tehty Neuvostoliiton kanssa, SopS 58/1991, muutospöytäkirja SopS 57/1999), Tshekki (tehty Tshekin ja Slovakian liittotasavallan kanssa, SopS 73/1991), Viro (SopS 104/1992), Latvia (SopS 5/1993), Romania (SopS 121/1992), Liettua (SopS 119/1992), Uzbekistan (SopS 74/1993), Ukraina (SopS 6/1994), Valko-Venäjä (SopS 89/1994), Turkki (SopS 29/1995), Chile (SopS 23/1996), Vietnam (SopS 27/1996),

Argentiina (SopS 21/1996), Korean tasavalta (SopS 25/1996), Thaimaa (SopS 35/1996), Slovakia (tehty Tshekin ja Slovakian liittotasavallan kanssa, SopS 73/1991), Peru (SopS 33/1996), Arabiemiraattien liitto (SopS 22/1997), Kuwait (SopS 32/1997), Indonesia (SopS 34/1997), Moldova (SopS 42/1997), Kazakstan (SopS 20/1998), Puola (SopS 28/1998), Albania (SopS 16/1999), Oman (SopS 18/1999), Bulgaria (SopS 50/1999), Filippiinit (SopS 52/1999), Libanon (SopS 4/2000), Slovenia (SopS 37/2000), Meksiko (SopS 54/2000), Etelä-Afrikan tasavalta (SopS 8/2001), Bosnia ja Hertsegovina (SopS 77/2001) ja Ecuador (SopS 79/2001).

2. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

Sopimukseen liittyvät määräykset tähtäävät lähinnä yritysten sijoituksiin kohdistuvan mielivaltaisen kohtelun mahdollisuuksien vähentämiseen ja sijoitusympäristön ennakoitavuuden lisäämiseen kohdemaassa. Sopimus pyrkii vähentämään ulkomaisiin sijoituksiin liittyvää poliittista maariskiä ja alentamaan siten yritysten sijoituskynnystä. Sopimuksella halutaan vaikuttaa myös ulkomaisiin sijoituksiin liittyviä rahoituskustannuksia alentavasti.

Sopimuksessa määritellään sijoittajan ja sijoituksen käsitteet sekä sopimuksen maantieteellinen soveltamisala. Sopimuksella edistetään sijoituksia yleisesti ja suojellaan maahan tehtyjä sijoituksia.

Sopimuksen mukaan kumpikin sopimuspuoli myöntää alueellaan toisen sopimuspuolen sijoittajien sijoituksille oikeudenmukaisen ja tasapuolisen kohtelun ja täyden suojelun ja turvan. Tällaisiin sijoituksiin on sovellettava vähintään yhtä edullista kohtelua kuin omien sijoittajien tai kolmansien maiden sijoittajien sijoituksille, riippuen siitä kumpi kohtelu on sijoittajan kannalta edullisempi.

Sopimuksen tarkoittamia sijoituksia voi kansallistaa, pakkolunastaa tai muuten ottaa haltuun, mutta ainoastaan ei-syrjivältä pohjalta ja yleisen edun sitä edellyttäessä. Toimenpiteeseen voidaan ryhtyä vain välitöntä, riittävää ja tosiasiallista korvausta vastaan asianmukaisin laillisin menettelyin.

Sodasta, aseellisesta selkkauksesta, hätätilasta tai vastaavasta johtuva sijoitusten kärsimä vahinko on hyvitetty tai korvattava vähintään samantasoisesti kuin oman maan tai kolmansien maiden sijoittajien osaksi tuleva hyvitys.

Sopimus mahdollistaa varojen välittömän siirtovapauden vaihdettavissa valuutoissa sekä juoksevien maksujen että pääomien osalta.

Mikäli sijoittajan ja toisen sopimuspuolen välillä syntyy riitaisuuksia, on sopimuksessa määräykset tuomioistuin- ja kansainvälisestä välimiesmenettelystä. Sopimuksen tulkintaan ja soveltamiseen liittyvät erimielisyydet sopijapuolten välillä ratkaistaan kutakin yksittäistapausta varten perustettavassa kansainvälisessä välimiesoikeudessa.

Esitys sisältää ehdotuksen blankettilaiksi, jolla saatetaan voimaan sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset.

3. Esityksen taloudelliset vaikutukset

Esityksellä ei ole suoranaisia valtiontaloudellisia vaikutuksia. Esityksellä pyritään edistämään suomalaisten yritysten toimintamahdollisuuksia toisessa sopimusmaassa luomalla niiden sijoitustoiminnalle suotuisimmat ja turvatummat edellytykset.

4. Asian valmistelu

Aloite investointisuojaosopimuksen solmimiseksi tuli vuonna 1992 Tunisian taholta. Neuvottelujen käynnistämistä ei tuolloin pidetty ajankohtaisena, mutta vientimme suotuisa kehitys sekä EU-jäsenyytemme mukanaan tuoma aktiivisempi suhtautuminen taloudelliseen yhteistyöhön Pohjois-Afrikan maiden kanssa sai teollisuutemme näkemyksen muuttumaan myönteisemmäksi Tunisian tarjoamiin mahdollisuuksiin.

Neuvottelujen ensimmäinen kierros käytiin siten Tunisissa 2—4.10.1995. Neuvottelutulosena parafoitiin teksti, jossa eräitä keskeisiä kohtia jäi kuitenkin avoimeksi. Kun näistä ei kirjeenvaihtoteitse päästy yhteisymmärryksen päätettiin Tunisian ulkoministerin Suomenvierailun yhteydessä vuonna 1998

järjestää toinen neuvottelukierros, joka pidettiin Helsingissä 4—5.2.1999. Näiden neuvottelujen päätteeksi parafoitiin uusi sopimusteksti, jossa avoimeksi jääneet kohdat sovittiin ja samalla ajanmukaistettiin useat aikaisemmin parafoidun tekstin artiklat.

Ulkoasiainministeriö pyysi sopimuksen hyväksymistä varten lausunnot ministeriön ulkopuolisilta tahoilta, kauppaja teollisuusministeriöltä, oikeusministeriöltä, opetusministeriöltä, sosiaali- ja terveysministeriöltä, työministeriöltä, valtiovarainministe-

riöltä, Suomen Pankilta, Finnvera Oy:ltä, Keskuskauppakamarilta, Teollisuuden ja Työnantajain keskusliitolta, Kemianteollisuus ry:ltä, Metsäteollisuus ry:ltä ja Metalliteollisuuden keskusliitolta.

Sopimus allekirjoitettiin 4 päivänä lokakuuta 2001 Tunisissa. Suomen puolelta sopimuksen allekirjoitti ulkomaankauppaministeri Kimmo Sasi ja Tunisian puolelta kansainvälisen yhteistyön ja ulkomaisten investointien ministeri Fethi Merdassi.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Sopimuksen sisältö

Suomen ja Tunisian välisessä sopimuksessa sijoitusten edistämisestä ja vastavuoroisesta suojaamisesta on tavanomaiset määritelmät sijoituksista, tuotoista, sijoittajista sekä sopimuksen maantieteellisestä sovellutusalasta (*art. 1*).

Kumpikin sopimuspuoli sitoutuu edistämään sekä suojelemaan alueellaan olevia toisen sopimuspuolen sijoittajien sijoituksia ja myöntämään niille oikeudenmukaisen kohtelun ja täysimääräisen suojan sekä pidättäytymään kohtuuttomista ja mielivaltaisista sijoituksia rasittavista toimista. Kumpikin sopimuspuoli julkaisee lakinsa ja määräyksensä, jotka voivat vaikuttaa toisen sopimuspuolen sijoittajien sijoituksiin niiden alueella (*art. 2*).

Toisen sopimuspuolen sijoittajille ja heidän sijoituksilleen taataan kansallinen tai suosituimman maan kohtelu sen mukaan kumpi on sijoittajan kannalta edullisempi (*art. 3*).

Sodan, kapinan, kansallisen hätätilan tai muun vastaavan tapahtuman aiheuttamat menetykset korvataan sopimusvaltion sijoittajille suosituimmuusperiaatetta noudattaen tai kansallisen kohtelun periaatteen mukaisesti riippuen siitä, kumpi menettely on sijoittajalle edullisin (*art. 4*).

Omaisuuksien kansallistaminen ja pakkolunastus tulevat kysymykseen ainoastaan yleisen edun vaatiessa ja syrjimättömyyden pohjalta. Niistä on suoritettava välitön ja riittävä korvaus. Korvauksen arvo määräytyy sijoituksen markkina-arvon mukaan ja korvauksen viivästyneisyydestä on suoritettava oikeudenmukainen korvaus. Korvaus on viipymättä siirrettävissä toisen sopimuspuolen alueelle (*art. 5*).

Sopimuspuolet takaavat toisen sopimuspuolen sijoittajien sijoituksiin liittyvien maksujen ja pääomien vapaan siirron. Siirrot tapahtuvat rajoituksitta ja viipymättä vaihdettavissa valuutoissa ja vaihtopäivän kurssiin (*art. 6*).

Sopimuksen mukaista sijoittajien kohtelua ei kuitenkaan sovelleta alueellisista integraatiojärjestelyistä tai kansainvälisistä verosopimuksista tai järjestelyistä tai sijoittamista

koskevasta kansainvälisestä yleissopimuksesta syntyviin etuisuuksiin (*art. 7*).

Sopimuspuolten oikeudet sijaantulijana vahinkojen korvaustapauksissa tunnustetaan (*art. 8*).

Sijoittajan ja isäntäsopimuspuolen välisen riidan ratkaiseminen voidaan sijoittajan vallan mukaan viedä isäntämaan kansalliseen tuomioistuimeen tai alistaa Washingtonin vuoden 1965 yleissopimuksen mukaiseen ICSID-ratkaisumenettelyyn tai Yhdistyneiden Kansakuntien kansainvälisen kauppaoikeuden komitean (UNCITRAL) sääntöjen mukaiseen välimiesmenettelyyn, mikäli mistään muusta välimiesmenettelystä ei päästä sovintoon. Valinta kansallisen tuomioistuimen ja välitystuomioistuimen välillä on lopullinen. Välitystuomio on lopullinen ja molempia osapuolia sitova ja se pannaan täytäntöön kansallisen lainsäädännön mukaisesti (*art. 9*).

Sopimuspuolten väliset riidat ratkaistaan tavanomaisessa kolmijäsenisessä kansainvälisessä välimiesmenettelyssä (*art. 10*).

Sopimuspuolen sijoittajien sijoituksille turvataan sopimukseen verrattuna paremmat oikeudet silloin, kun hän on niihin kansallisen lainsäädännön tai kansainvälisen oikeuden velvoitteiden mukaan oikeutettu (*art. 11*).

Sopimusta sovelletaan kaikkiin 1.1.1957 jälkeen tehtyihin sopimuksen voimaantullessa olemassa oleviin sijoituksiin. Sopimus ei kuitenkaan koske ennen sopimuksen voimaantuloa syntyneitä riitoja tai vaateita (*art. 12*).

Sopimuksen voimaantulo ja loppumääräykset seuraavat tavanomaisia ratkaisuja. Sopimuksen voimassaoloaika on viisitoista vuotta ja irtisanomisen jälkeinen suoja-aika niinkään viisitoista vuotta (*art. 13*).

Sopimuksen liitteenä on pöytäkirja, joka on sopimuksen olennainen osa. Pöytäkirjassa sopimuspuolet pyrkivät pidättämään sijoituksiin kohdistuvista pakottavista toimista, jotka koskevat tarvikkeiden hankintaa, tuotantovälineitä, kuljetusta, markkinointia ja muita vastaavia määräksiä (kohta 1) sekä sitoutuvat suhtautumaan myönteisesti sijoituksia koskeviin lupahakemuksiin mukaanlukien henkilökunnan oleskeluluvat (kohta 2).

2. Lakiehdotuksen perustelu

Laki Tunisian kanssa tehdyn sijoitusten edistämistä ja suojaamista koskevan sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta

Perustuslain 95 §:n 1 momentissa edellytetään, että kansainvälisen velvoitteen lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset saatetaan valtion sisäisesti voimaan erityisellä voimaansaattamislalla.

Esitys sisältää ehdotuksen blankettilaiksi.

1 §. Lakiehdotuksen 1 §:llä voimaansaataan sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset.

2 §. Tarkempia säännöksiä voidaan antaa tasavallan presidentin asetuksella.

3 §. Voimaantulosta säädetään tasavallan presidentin asetuksella. Laki on tarkoitus saattaa voimaan samanaikaisesti kuin sopimus tulee voimaan.

3. Voimaantulo

Sopimus tulee voimaan kolmenkymmenen päivän kuluttua siitä, kun sopimuspuolet ovat ilmoittaneet toisilleen täyttäneensä valtiosäännöissään sopimuksen voimaantulolle asetetut vaatimukset. Esitykseen sisältyvä voimaansaattamislakiehdotus on tarkoitettu tulemaan voimaan tasavallan presidentin asetuksella säädettävänä ajankohtana samaan aikaan kuin sopimus tulee voimaan.

4. Eduskunnan suostumuksen tarpeellisuus ja säätämisjärjestys

Perustuslain 94 §:n 1 momentin mukaan eduskunta hyväksyy sellaiset valtiosopimukset ja muut kansainväliset velvoitteet, jotka sisältävät lainsäädännön alaan kuuluvia määräyksiä. Perustuslakivaliokunnan tulkintakäytännön mukaan määräys on luettava lainsäädännön alaan kuuluvaksi, jos määräys koskee jonkin perustuslaissa turvatun perusoikeuden käyttämistä tai rajoittamista, jos määräys muutoin koskee yksilön oikeuksien ja velvollisuuksien perusteita, jos määräyksen tarkoittamasta asiasta on perustuslain mukaan säädettävä lailla tai jos määräyksen tarkoittamasta asiasta on jo voimassa lain

säännöksiä taikka siitä on Suomessa vallitsevan käsityksen mukaan säädettävä lailla. Perustuslakivaliokunnan mukaan kansainvälisen velvoitteen määräys kuuluu näiden perusteiden mukaan lainsäädännön alaan siitä riippumatta, onko määräys ristiriidassa vai sopusoinnussa Suomessa lailla annetun säännöksen kanssa (PeVL 11/2000 vp ja PeVL 12/2000 vp).

Sopimuksen 1 artiklassa määritellään sopimuksessa käytetyt käsitteet. Sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien aineellisten sopimusmääräysten sisältöön ja soveltamiseen välillisesti vaikuttavat määräykset kuuluvat lainsäädännön alaan. Sopimuksen 1 artiklan määräykset kuuluvat lainsäädännön alaan ja edellyttävät eduskunnan suostumusta.

Sopimuksen 4 artiklan mukaan sopimuspuolella on välitön vastuu tietyin edellytyksin vahingosta, joita sen asevoimat tai viranomaiset ovat aiheuttaneet takavarikoimalla tai tuhoamalla toisen sopimuspuolen sijoittajan tekemän sijoituksen tai sijoituksen osan. Valmiuslain 37 §:n 1 momentin (198/2000) mukaan lain nojalla suoritettujen toimenpiteiden johdosta kärsitystä vahingosta suoritetaan täysi korvaus. Pykälän 2 momentin mukaan vahingosta suoritetaan kuitenkin vain kohtuullinen korvaus, jos vahinkoa on vahingon kärsineen varallisuusolot ja muut olosuhteet huomioon ottaen pidettävä vähäisenä tai jos valtionaloudelliset tai kansantaloudelliset syyt sitä vahinkojen suuren määrän vuoksi välttämättä vaativat. Sopimuksen 4 artiklan määräykset yhdessä 5 artiklan määräysten kanssa voivat olla ristiriidassa valmiuslain korvaussäännösten kanssa tai ainakin voivat valtioneuvoston harkintaa rajoittaen vaikuttaa tapaan, jolla valmiuslain säännöksiä sovelletaan. Määräykset kuuluvat sen vuoksi lainsäädännön alaan.

Sopimuksen 5 artiklan mukaan sopimuspuoli saa pakkolunastaa toisen sopimuspuolen sijoittajien tekemiä sijoituksia ainoastaan artiklassa tarkemmin määritellyillä ehdoilla. Artiklassa on lisäksi määräyksiä tällaisen toimenpiteen johdosta maksettavista korvauksista ja niihin liittyvistä koroista. Perustuslain 15 §:n mukaan jokaisen omaisuus on turvattu ja omaisuuden pakkolunastuksesta yleiseen tarpeeseen täyttä korvausta vastaan

säädetään lailla. Lisäksi artiklan edellä mainitut määräykset korvausten maksamisesta voivat olla osittain ristiriidassa pakkolunastuslainsäädännön kanssa. Sopimuksen 5 artiklan määräykset kuuluvat lainsäädännön alaan.

Sopimuksen 9 artiklassa määritellään sijoittajan ja sopimuspuolen välisissä riidoissa noudatettavat menettelyt. Sopimuspuolet hyväksyvät omien tuomioistuintensa lisäksi myös välimiesoikeuden toimivallan sijoitusta koskevilla riitaisuuksissa. Väilitystuomiot ovat lopullisia ja sitovia. Artiklassa tarkoitettussa välimiesmenettelyssä voi tulla Suomea sitovalla tavalla vahvistetuksi, miten tiettyä lainsäädännön alaan kuuluvaa sopimusmääräystä on tulkittava. Sopimuksen 9 artiklan määräykset kuuluvat lainsäädännön alaan.

Sopimuksen 10 artiklan mukaan sopimuksen tulkintaa ja soveltamista koskevat sopimuspuolten väliset riitaisuudet voidaan ratkaista erityisessä välimiesmenettelyssä. Välimiesoikeuden päätös on sitova ja se voi koskea asioita, jotka kuuluvat Suomessa lainsäädännön alaan. Artiklassa tarkoitettussa välimiesmenettelyssä voi tulla Suomea sitovalla tavalla vahvistetuksi, miten tiettyä lainsäädännön alaan kuuluvaa sopimusmääräystä on tulkittava. Tällaisen oikeudellisesti sitovan tulkinnan voidaan katsoa jossain määrin kos-

kettavan valtion täysivaltaisuutta ja kuuluvan lainsäädännön alaan.

Yleisperustelujen nykytilaa käsittelevässä jaksossa on lueteltu Suomen voimassa olevat sijoitusten suojelua koskevat sopimukset. Kaikkien sopimusten lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamista koskevat lait on säädetty tavallisen lain säätämisyjärjestyksessä. Nyt käsiteltävänä oleva sopimus sijoitusten edistämisestä ja suojaamisesta Tunisian kanssa ei poikkea voimassa olevista sopimuksista säätämisyjärjestyksen kannalta merkityksellisissä kohdin. Esitykseen sisältyvä lakiehdotus voidaan siten hyväksyä tavallisen lain säätämisyjärjestyksessä.

Edellä olevan perusteella ja perustuslain 94 §:n mukaisesti esitetään,

että Eduskunta hyväksyisi Tunisissa 4 päivänä lokakuuta 2001 tehdyn Suomen tasavallan hallituksen ja Tunisian tasavallan hallituksen välisen sijoitusten edistämistä ja suojaamista koskevan sopimuksen.

Koska sopimus sisältää määräyksiä, jotka kuuluvat lainsäädännön alaan, annetaan samalla Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki**Tunisian kanssa tehdyn sijoitusten edistämistä ja suojaamista koskevan sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §
Tunisissa 4 päivänä lokakuuta 2001 tehdyn Suomen tasavallan hallituksen ja Tunisian tasavallan hallituksen välisen sijoitusten edistämistä ja suojaamista koskevan sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset ovat lakina voimassa sellaisina kuin Suomi on niihin sitoutunut.

2 §
Tarkempia säännöksiä tämän lain täytäntöönpanosta voidaan antaa tasavallan presidentin asetuksella.

3 §
Tämän lain voimaantulosta säädetään tasavallan presidentin asetuksella.

Helsingissä 30 päivänä marraskuuta 2001

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Ministeri *Jan-Erik Enestam*

*Liite
Rinnakkaistekstit*

SOPIMUS

SUOMEN TASAVALLAN HALLITUKSEN JA TUNISIAN TASAVALLAN HALLITUKSEN VÄLILLÄ SIJOITUSTEN EDISTÄMISESTÄ JA SUOJAAMISESTA

Suomen tasavallan hallitus ja Tunisian tasavallan hallitus, jäljempänä sopimuspuolet, jotka

haluavat vahvistaa taloudellisia suhteita ja tehostaa yhteistyötä molempien maiden yhteisen edun mukaisesti,

haluavat luoda ja säilyttää suotuisat olosuhteet sopimuspuolen sijoittajien sijoituksille, jotka ovat toisen sopimuspuolen alueella,

ovat tietoisia siitä, että sellaisten sijoitusten edistäminen ja suojaaminen kannustaa taloudellisia aloitteita,

ovat sopineet seuraavasta:

1 artikla

Määritelmät

Tässä sopimuksessa:

1. "Sijoitus tarkoittaa kaikenlaista varallisuutta, jonka sopimuspuolen sijoittaja on perustanut tai hankkinut toisen sopimuspuolen (isäntäsopimuspuoli) alueella tämän sopimuspuolen lakien ja määräysten mukaisesti, mukaan luettuna erityisesti, ei kuitenkaan yksinomaan:

a) irtain ja kiinteä omaisuus sekä muut esineoikeudet, kuten vuokraoikeudet, kiinnitykset, pantti- ja pidätysoikeudet ja nautinto-oikeudet;

b) osakkeet, joukkovelkakirjat ja kaikenlaiset muut osuudet yrityksistä;

c) vaateet rahan tai oikeudet suoritteisiin, joilla on taloudellista arvoa;

AGREEMENT

BETWEEN THE GOVERNMENT OF THE REPUBLIC OF FINLAND AND THE GOVERNMENT OF THE REPUBLIC OF TUNISIA ON THE PROMOTION AND PROTECTION OF INVESTMENTS

The Government of the Republic of Finland and the Government of the Republic of Tunisia, hereinafter referred to as the "Contracting Parties",

Desiring to strengthen the economic relations and intensify cooperation to the mutual benefit of both countries,

Desiring to create and maintain favourable conditions for investments by investors of one Contracting Party in the territory of the other Contracting Party,

Recognizing that the promotion and protection of such investments will contribute to stimulate investment initiatives,

Have agreed as follows:

Article 1

Definitions

For the purpose of this Agreement:

(1) The term "Investment" means every kind of asset established or acquired by an investor of one Contracting Party in the territory of the other Contracting Party (host Party) in accordance with the laws and regulations of the latter Contracting Party including, in particular, though not exclusively:

(a) movable and immovable property as well as any other rights in rem, such as leases, mortgages, liens, pledges and usufructs;

(b) shares, stocks, debentures and any other kind of participation in companies;

(c) claims to money or to any right to performance having an economic value;

d) henkiseen ja teolliseen omaisuuteen kohdistuvat oikeudet, kuten tekijänoikeudet, patentit, teolliset mallioikeudet, tavaramerkit, toiminimet, tietotaito ja goodwill-arvo;

e) lakiin tai sopimukseen perustuvat oikeudet, mukaan luettuna oikeudet etsiä, ottaa käyttöön, louhia tai hyödyntää luonnonvaroja.

2. "Sijoittaja" tarkoittaa:

a) luonnollista henkilöä, joka on sopimuspuolen kansalainen tämän sopimuspuolen lainsäädännön mukaisesti;

b) oikeushenkilöä, esimerkiksi yhtiötä, yhtymää, yhdistystä tai muuta oikeudellista kokonaisuutta, joka on perustettu sopimuspuolen lakien ja määräysten mukaisesti.

3. "Tuotto" tarkoittaa sijoituksen tuottamia rahamääriä ja siihen sisältyy erityisesti, ei kuitenkaan yksinomaan voitto, osingot, korot, omaisuuden luovutusvoitto, rojaltit ja muut palkkiot. Tuottoa, joka on sijoitettu uudelleen sen sopimuspuolen alueen lakien ja määräysten mukaisesti, jonka alueella sijoitus on tehty, kohdellaan samalla tavalla kuin alkuperäistä sijoitusta.

4. "Alue" tarkoittaa maa-alueita, sisäisiä aluevesiä ja aluemerta sekä näiden yläpuolella olevaa ilmatilaa, sekä aluemerен ulkopuolella olevia merivvyöhykkeitä, joihin nähden sopimuspuolella on täysivaltaiset oikeudet tai lainkäyttövalta kansainvälisen oikeuden mukaisesti.

2 artikla

Sijoitusten edistäminen ja suojaaminen

1. Kumpikin sopimuspuoli edistää alueellaan toisen sopimuspuolen sijoittajan sijoituksia ja sallii sellaiset sijoitukset lakiansa ja määräystensä mukaisesti.

2. Kumpikin sopimuspuoli varmistaa toisen sopimuspuolen sijoittajan sijoituksille oikeudenmukaisen kohtelun eikä haittaa kohtuuttomasti tai syrjivillä toimenpiteillä näiden sijoittajien sijoitusten toimintaa, ylläpitoa, käyttöä, hyödyntämistä tai myymistä.

(d) intellectual and industrial property rights, such as copyrights, patents, industrial designs, trade marks, trade names, know-how and goodwill;

(e) any right conferred by law or under contract, including concessions to search for, cultivate, extract or exploit natural resources.

(2) The term " Investor " means:

(a) any natural person who is a national of the Contracting Party in accordance with its legislation,

(b) any legal person such as a company, corporation, association or other legal entity organized under the laws and regulations of the Contracting Party.

(3) The term " Returns " means the amounts yielded by an investment and in particular, though not exclusively, includes profits, dividends, interest, capital gains, royalties and other fees. Reinvested returns in conformity with the laws and regulations of the contracting party in the territory of which the investment was realised shall enjoy the same treatment as the original investment.

(4) The term " Territory " means the land territory, internal waters and territorial sea of the Contracting Party and the airspace above them, as well as the maritime zones beyond the territorial sea over which the Contracting Party exercises sovereign rights or jurisdiction in accordance with international law.

Article 2

Promotion and Protection of Investments

(1) Each Contracting Party shall promote in its territory investments by investors of the other Contracting Party and shall admit such investments in accordance with its laws and regulations.

(2) Each Contracting Party shall ensure fair and equitable treatment of the investments of investors of the other Contracting Party and shall not impair by unreasonable or discriminatory measures the operation, management, maintenance, use, enjoyment

Kumpikin sopimuspuoli myöntää tällaisille sijoituksille täysimääräisen turvan ja suojan.

3. Kumpikin sopimuspuoli julkaisee tai pitää muuten julkisesti saatavilla lakinsa ja määräyksensä, jotka voivat vaikuttaa sopimuspuolen sijoittajien toisen sopimuspuolen alueella oleviin sijoituksiin.

3 artikla

Sijoitusten kohtelu

1. Kumpikin sopimuspuoli myöntää alueellaan toisen sopimuspuolen sijoittajien sijoituksille ja näiden sijoitusten tuotolle oikeudenmukaisen kohtelun, joka on kaikissa tapauksissa vähintään yhtä edullinen kuin sen omille sijoittajille tai suosituimmuusasemassa olevien maiden sijoittajille myönnettävä kohtelu, sen mukaan kumpi niistä on sijoittajalle edullisempi.

2. Kumpikin sopimuspuoli myöntää alueellaan toisen sopimuspuolen sijoittajille heidän sijoitustensa ja niiden tuoton hoidon, ylläpidon, käytön, hyödyntämisen tai myynnin osalta oikeudenmukaisen kohtelun, joka on kaikissa tapauksissa vähintään yhtä edullinen kuin sen omille sijoittajille tai suosituimmuusasemassa olevien maiden sijoittajille myönnettävä kohtelu, sen mukaan kumpi niistä on sijoittajalle edullisempi.

4 artikla

Menetysten korvaaminen

Sopimuspuolen sijoittajille, joiden toisen sopimuspuolen alueella oleville sijoituksille aiheutuu menetyksiä sodan, aseellisen selkkauksen, vallankumouksen, kansallisen hätätilan, kansannousun, kapinan tai mellakan vuoksi, isäntäsopimuspuoli myöntää edunpalautuksen, korvauksen tai muun järjestelyn osalta kohtelun, joka on vähintään yhtä edullinen kuin kohtelu, jonka se myöntää omille sijoittajilleen tai suosituimmuusasemassa olevan maan sijoittajille, sen mukaan kumpi niistä on sijoittajalle edullisempi.

or disposal thereof by those investors. Each Contracting Party shall accord to such investments full security and protection.

(3) Each Contracting Party shall publish, or otherwise make publicly available, its laws and regulations which may affect the investments of investors of one Contracting Party in the territory of the other Contracting Party.

Article 3

Treatment of Investments

(1) Each Contracting Party shall in its territory accord investments by investors of the other Contracting Party and returns on these investments fair and equitable treatment which in no case shall be less favourable than that accorded to its own investors or investors of the most favoured nation, whichever is the more favourable to the investor.

(2) Each Contracting Party shall in its territory accord investors of the other Contracting Party, as regards the management, maintenance, use, enjoyment or disposal of their investments and returns, fair and equitable treatment which in no case shall be less favourable than that which it accords to its own investors or to investors of the most favoured nation, whichever is the more favourable to the investor.

Article 4

Compensation for Losses

Investors of one Contracting Party whose investments in the territory of the other Contracting Party suffer losses owing to war, armed conflict, revolution, state of national emergency, revolt, insurrection or riot shall be accorded by the host Party treatment, as regards restitution, compensation or other settlement, no less favourable than that which the host Party accords to its own investors or investors of the most favoured nation, whichever is the more favourable to the investor.

5 artikla

Pakkolunastus

1. Sopimuspuolen sijoittajan toisen sopimuspuolen alueella olevia sijoituksia ei pakkolunasteta tai kansallisteta eikä niihin kohdisteta muita suoria tai välillisiä toimenpiteitä, joilla on pakkolunastusta tai kansallistamista vastaava vaikutus (jäljempänä ”pakkolunastus”), ellei sitä tehdä yleisen edun vuoksi, ketään syrjimättä, oikeudenmukaista menettelyä noudattaen ja maksamalla siitä välitön, riittävä ja tosiasiallinen korvaus.

2. Korvauksen määrä vastaa pakkolunastetun sijoituksen kohtuullista markkina-arvoa, joka sillä oli välittömästi ennen pakkolunastuksen suorittamista tai ennen kuin pakkolunastus tuli yleiseen tietoon, sen mukaan kumpi ajankohdista on aikaisempi.

3. Korvaus maksetaan viipymättä ja sen tulee olla viipymättä siirrettävissä korvauksensaajia edustavan toisen sopimuspuolen alueelle tai muuhun korvauksensaajien ja pakkolunastuksen suorittavan sopimuspuolen viranomaisen sopimaan maahan, ja siihen tulee sisältyä oikeudenmukainen korvaus sopimuspuolen mahdollisesti aiheuttamasta maksun viivästyksestä.

6 artikla

Vapaat siirrot

1. Kumpikin sopimuspuoli takaa toisen sopimuspuolen sijoittajille oikeuden siirtää vapaasti sijoituksiinsa liittyviä maksuja vaihdettavassa valuutassa. Tällaisia maksuja ovat erityisesti, ei kuitenkaan yksinomaan:

a) peruspääoma sekä sijoituksen ylläpitämiseen, kehittämiseen ja kasvattamiseen tarkoitetut lisäsummat;

b) tuotto;

c) kokonaan tai osittain tapahtuvasta sijoituksen mynnistä tai luovuttamisesta saadut tulot, mukaan luettuna osakkeiden mynnistä saadut tulot;

d) sijoituksen hoitamisesta aiheutuvien kulujen maksamiseen vaaditut rahasummat, kuten lainojen takaisinmaksut, rojalit, hal-

Article 5

Expropriation

(1) Investments by investors of a Contracting Party in the territory of the other Contracting Party shall not be expropriated, nationalised or subjected to any other measures, direct or indirect, having effect equivalent to expropriation or nationalisation (hereinafter referred to as "expropriation") except for a public interest, on a non-discriminatory basis, under due process of law and against prompt, adequate and effective compensation.

(2) Such compensation shall amount to the fair market value of the expropriated investment at the time immediately before the expropriation was taken or became public knowledge, whichever is earlier.

(3) The compensation shall be paid and made transferable without delay to the territory of other Contracting Party of the claimants or any other country agreed upon by the claimants and the expropriating authority of the Contracting Party and include a fair compensation for any delay in payment caused by the Contracting Party.

Article 6

Free Transfer

(1) Each Contracting Party shall ensure to investors of the other Contracting Party the free transfer of payments in connection with an investment in convertible currencies. Such payments shall include in particular, though not exclusively:

(a) the principal and additional amounts to maintain, develop or increase the investment;

(b) returns;

(c) proceeds obtained from the total or partial sale or disposal of an investment, including the sale of shares;

(d) the amounts required for payment of expenses which arise from the operation of the investment, such as loans repayments,

linoitinkorvaukset, lisenssimaksut tai muut vastaavat kulut;

e) tämän sopimuksen 4 ja 5 artiklan mukaisesti maksettavat korvaukset;

f) riitojen ratkaisusta johtuvat maksut;

g) isäntäsopimuspuolen voimassaolevien lakien ja määräysten mukaisesti suurimmat sallitut, ulkomailta palkatun ja sijoituksen yhteydessä työskentelevän henkilökunnan ansiotulot ja muut palkkiot.

2. Sopimuspuolet varmistavat edelleen, että tämän artiklan 1 kappaleessa tarkoitetut siirrot tehdään rajoituksetta tai viipymättä, vapaasti vaihdettavassa valuutassa ja siirtopäivänä vallitsevan, siirrettävässä valuutassa tapahtuvaan avistakauppaan sovellettavan markkinakurssin mukaisesti, ja että ne ovat tosiasiallisesti realisoitavissa ja välittömästi siirrettävissä.

7 artikla

Poikkeukset

Tämän sopimusten määräysten ei katsota velvoittavan sopimuspuolta ulottamaan toisen sopimuspuolen sijoittajiin kohtelua, etua tai erivapautta, joka perustuu:

a) olemassaolevaan tai tulevaan vapaa-kauppa-alueeseen, tulliliittoon, yhteismarkkina-alueeseen tai alueelliseen työmarkkinasopimukseen tai muuhun alueelliseen taloussopimukseen, jonka osapuolena toinen sopimuspuolista on tai jonka osapuoleksi se voi tulla;

b) täysin tai pääasiassa verotusta koskevaan kansainväliseen sopimukseen tai järjestelyyn; tai

c) täysin tai pääasiassa sijoituksia koskevaan monenväliseen yleissopimukseen tai sopimukseen.

8 artikla

Sijaantulo

Jos sopimuspuoli tai sen edustajaksi määrätty taho suorittaa maksun sellaisen sen

payment of royalties, management fees, licence fees or other similar expenses;

(e) compensation payable pursuant to Articles 4 and 5;

(f) payments arising out of the settlement of a dispute;

(g) maximum amount of earnings and other remuneration of personnel engaged from abroad working in connection with an investment permitted by the prevailing laws and regulations of the host party.

(2) The Contracting Parties shall further ensure that transfers referred to in paragraph 1. of this Article shall be made without any restriction or delay, in a freely convertible currency and at the prevailing market rate of exchange applicable on the date of transfer with respect to spot transactions in the currency to be transferred and shall be effectively realisable and immediately transferable.

Article 7

Exceptions

The provisions of this Agreement shall not be construed so as to oblige one Contracting Party to extend to the investors of the other Contracting Party the benefit of any treatment, preference or privilege by virtue of:

(a) any existing or future free trade area, customs union, common market or regional labour market agreement or other economic regional agreement to which one of the Contracting Parties is or may become a party,

(b) any international agreement or arrangement relating wholly or mainly to taxation, or

(c) any multilateral convention or treaty relating wholly or mainly to investments.

Article 8

Subrogation

If a Contracting Party or its designated agency makes a payment to its own investor

myöntämän takuun perusteella, joka on annettu toisen sopimuspuolen alueella olevan sijoituksen osalta muiden kuin kaupallisten riskien varalta, isäntäsopimuspuoli tunnustaa kaikkien sijoituksesta johtuvien oikeuksien ja vaateiden siirtämisen viimeksi mainitulle sopimuspuolelle tai sen edustajaksi määrätylle taholle riippumatta siitä, suoritetaanko se lain vai oikeustoimen nojalla, sekä tämän oikeuden käyttää näitä oikeuksia ja vaateita sijaantulon perusteella samassa määrin kuin niiden edellinen haltija.

9 artikla

Sijoittajan ja isäntäsopimuspuolen väliset riidat

1. Sopimuspuolen ja toisen sopimuspuolen sijoittajan väliset oikeudelliset riidat, jotka johtuvat suoraan sijoituksesta, tulisi ratkaista sovinnollisesti näiden kahden riidan osapuolen kesken.

2. Jos riitaa ei ole ratkaistu kuuden (6) kuukauden kuluessa siitä päivästä, jona riidan olemassaolosta on ilmoitettu kirjallisesti, sijoittaja voi valintansa mukaan saattaa riidan ratkaistavaksi:

a) sen sopimuspuolen toimivaltaiseen tuomioistuimeen, jonka alueella sijoitus on tehty;

b) välimiesmenettelyyn sijoituksia koskevien riitaisuuksien kansainväliselle ratkaisukeskukselle (ICSID), joka on perustettu 18 päivänä maaliskuuta 1965 allekirjoitettavaksi avatun, valtioiden ja toisten valtioiden kansalaisten välisten sijoituksia koskevien riitaisuuksien ratkaisemista koskevan yleissopimuksen mukaisesti; tai

c) tilapäiselle välimiesoikeudelle, joka perustetaan Yhdistyneiden Kansakuntien kansainvälisen kauppaoikeuden komitean (UNCITRAL) välimiesmenettelysääntöjen mukaisesti, elleivät riidan osapuolet toisin sovi.

Molemmat riidan osapuolet antavat peruuttamattoman suostumuksensa sille, että kaikki sijoituksiin liittyvät riidat saatetaan yllämainitun tuomioistuimen käsiteltäväksi tai vaihtoehtoiseen välimiesmenettelyyn.

under a guarantee against non-commercial risks it has accorded in respect of an investment in the territory of the other Contracting Party, the host Contracting Party shall recognise the assignment, whether under the law or pursuant to a legal transaction to the first Contracting

Party of all the rights and claims resulting from such an investment, and shall recognise that the first Contracting Party or its designated agency is entitled to exercise such rights and enforce such claims by virtue of subrogation, to the same extent as the original investor.

Article 9

Disputes between an Investor and the host Party

(1) Any legal dispute arising directly out of an investment between one Contracting Party and an investor of the other Contracting Party should be settled amicably between the two parties concerned.

(2) If the dispute has not been settled within six (6) months, from the date at which it was raised in writing, the dispute may, at the choice of the investor, be submitted:

(a) to the competent courts of the Contracting Party in whose territory the investment is made;

(b) or to arbitration by the International Centre for the Settlement of Investment Disputes (ICSID), established by the Convention on the Settlement of Investment Disputes between States and Nationals of other States, opened for signature at Washington on 18 March 1965;

(c) or an ad-hoc arbitration tribunal, which unless otherwise agreed upon by the parties to the dispute, is to be established under the Arbitration Rules of the United Nations Commission on International Trade Law (UNCITRAL).

Both Contracting Parties give their irrevocable consent in respect of the fact that all disputes relating to investments are submitted to the above mentioned court, tribunal or alternative arbitration procedures.

3. Jos sijoittaja saattaa riidan ratkaistavaksi isäntäsopimuspuolen toimivaltaiseen tuomioistuimeen tai tilapäisen välimiesoikeuden ratkaistavaksi, tämän artiklan 2 kappaleessa mainittua menettelyä koskevan valinnan tulee olla lopullinen.

4. Kumpikaan sopimuspuolista, joka on riidan osapuolena, ei voi esittää vastalauseita missään välimiesmenettelyn tai välimiestuomion täytäntöönpanon vaiheessa sillä perusteella, että sijoittaja, joka on riidan toisena osapuolena, on saanut vakuutuksen perusteella hyvityksen, joka kattaa sen menetykset osittain tai kokonaan.

5. Välytystuomio on lopullinen ja sitoo riidan osapuolia, ja se pannaan täytäntöön kansallisen lainsäädännön mukaisesti.

10 artikla

Sopimuspuolten väliset riidat

1. Sopimuspuolten väliset riidat, jotka koskevat tämän sopimuksen soveltamista tai tulkintaa, ratkaistaan mahdollisuuksien mukaan kuuden kuukauden kuluessa siitä päivästä lukien, jona jompikumpi sopimuspuoli on pyytänyt neuvotteluja.

2. Jos riitaa ei voida ratkaista tällä tavoin kuuden kuukauden kuluessa siitä päivästä lukien, jona jompikumpi sopimuspuoli on pyytänyt neuvotteluja, kumpi tahansa sopimuspuoli voi saattaa asian tämän artiklan mukaiseen välimiesmenettelyyn ilmoittamalla siitä kirjallisesti toiselle sopimuspuolelle.

3. Välimiesoikeus perustetaan kutakin yksittäistapausta varten. Kumpikin sopimuspuoli nimittää yhden jäsenen. Nämä jäsenet sopivat kolmannen maan kansalaisesta, jonka sopimuspuolet nimittävät puheenjohtajaksi. Jäsenet nimitetään kahden kuukauden kuluessa ja puheenjohtaja neljän kuukauden kuluessa siitä päivästä lukien, jona tämän artiklan 2 kappaleen mukainen kirjallinen ilmoitus on vastaanotettu.

4. Jos tämän artiklan 3 kappaleessa tarkoitettuja määräaikoja ei ole noudatettu, kumpi tahansa sopimuspuoli voi muun sopimuksen puuttuessa pyytää Kansainvälisen tuomiois-

(3) If the investor submits the dispute to the competent court of the host Contracting Party or to international arbitration mentioned in paragraph 2 of this Article, the choice shall be final.

(4) Neither of the Contracting Parties, which is a party to a dispute, can raise an objection, at any phase of the arbitration procedure or of the execution of an arbitration sentence, on account of the fact that the investor, which is the opposing party of the dispute, had received an indemnification covering a part or the whole of its losses by virtue of an insurance.

(5) The award shall be final and binding for the parties to the dispute and shall be executed according to national law.

Article 10

Disputes between Contracting Parties

(1) Any dispute arising between the Contracting Parties concerning the application or interpretation of this Agreement shall, if possible, be settled within six months from the date at which either Contracting Party requested negotiations.

(2) If such a dispute cannot thus be settled within six months from the date at which either Contracting Party requested negotiations, either Contracting Party may by written notice to the other Contracting Party submit the matter to arbitration under this Article.

(3) The arbitration tribunal shall be constituted for each individual case. Each Contracting Party shall appoint one member. These two members shall then agree upon a national of a third state, to be appointed by the Contracting Parties to their Chairman. The members shall be appointed within two months and the Chairman within four months from the date of the receipt of the written notice under paragraph (2) of this Article.

(4) If the time limits referred to in paragraph (3) of this Article have not been complied with, either Contracting Party may, in the absence of any other agreement,

tuimen puheenjohtajaa tekemään tarvittavat nimitykset. Jos puheenjohtaja on jommankumman sopimuspuolen kansalainen tai on muutoin estynyt hoitamaan kyseistä tehtävää, virkaiältään vanhin varapuheenjohtaja, joka ei ole kummankaan sopimuspuolen kansalainen tai joka ei muutoin ole estynyt hoitamaan kyseistä tehtävää, tekee nimitykset.

5. Välimiesoikeus tekee päätöksensä äänen enemmistöllä ja päättää omista menettelytavoistaan. Välimiesoikeus ratkaisee riidan tämän sopimuksen ja sovellettavien kansainvälisen oikeuden sääntöjen ja periaatteiden mukaisesti. Välimiespäätös on lopullinen ja sitoo sopimuspuolia.

6. Sopimuspuolet vastaavat yhtä suurin osuuksin välimiesoikeuden kustannuksista, sen jäsenten palkkiot mukaan luettuna. Välimiesoikeus voi kuitenkin harkintansa mukaan päättää, että jommankumman sopimuspuolen osuus kustannuksista on suurempi.

11 artikla

Muiden sääntöjen soveltaminen

Jos jommankumman sopimuspuolen lainsäädännön määräykset tai tämän sopimuksen lisäksi sopimuspuolten välillä olemassaolevat tai myöhemmin vahvistettavat kansainvälisen oikeuden mukaiset velvoitteet sisältävät joko yleisiä tai erityisiä määräyksiä, joiden mukaan toisen sopimuspuolen sijoittajien sijoituksille voidaan myöntää edullisempi kohtelu kuin tämän sopimuksen mukainen kohtelu, sellaiset määräykset ovat ensisijaisia tämän sopimuksen määräyksiin nähden.

12 artikla

Sopimuksen soveltamisala

Tätä sopimusta sovelletaan sijoituksiin, jotka on tehty tai hankittu 1. tammikuuta 1957 jälkeen ja jotka ovat olemassa sen voimaan tullessa, mutta sitä ei sovelleta sijoituksia koskeviin riitoihin, jotka ovat syn-

invite the President of the International Court of Justice to make the necessary appointments. If the President is a national of a Contracting Party or is otherwise prevented from discharging this task, the most senior deputy of the President who is not a national of either Contracting Party and who is not otherwise prevented from discharging this task shall make the appointments.

(5) The arbitration tribunal shall take its decisions by a majority of votes and determine its own procedures. The tribunal shall decide the dispute in accordance with this Agreement and applicable rules and principles of international law. The arbitral award shall be final and binding upon the Contracting Parties.

(6) The expenses of the tribunal, including the remuneration of its members, shall be borne in equal shares by the Contracting Parties. The tribunal may, however, at its discretion direct that a higher proportion of the costs shall be borne by one of the Contracting Parties.

Article 11

Application of other Rules

If the provisions of law of either Contracting Party or obligations under international law existing at present or established hereafter between the Contracting Parties in addition to this Agreement contain a regulation, whether general or specific, entitling investments made by investors of the other Contracting Party to a treatment more favourable than is provided for by this Agreement, such provisions shall prevail over this Agreement.

Article 12

Scope of the Agreement

This Agreement shall apply to all investments established or acquired after the 1st day of January 1957 and existing at its entry into force, but shall not apply to any dispute concerning an investment which arose, or

tyneet ennen sopimuksen voimaantuloa, eikä sijoituksia koskeviin vaateisiin, jotka on ratkaistu ennen sen voimaantuloa.

any claim concerning an investment which was settled before its entry into force.

13 artikla

Article 13

Loppumääräykset

Final Clauses

1. Tämä sopimus tulee voimaan kolmantenakymmenentenä päivänä sen päivän jälkeen, jona sopimuspuolet ovat ilmoittaneet toisilleen, että niiden valtiosäännön mukaiset vaatimukset tämän sopimuksen voimaantulolle on täytetty.

(1) This Agreement shall enter into force on the thirtieth day after the day on which the Contracting Parties have notified each other that their constitutional requirements for the entry into force of this Agreement have been fulfilled.

2. Tämä sopimus on voimassa viisitoista vuotta. Sen jälkeen sopimus on voimassa kaksitoista kuukautta siitä päivästä lukien, jona jompikumpi sopimuspuoli on kirjallisesti ilmoittanut toiselle sopimuspuolelle päätöksestään päättää tämän sopimuksen voimassaolo.

(2) This Agreement shall remain in force for a period of fifteen years. Thereafter it shall remain in force for twelve months from the date on which either Contracting Party has in writing notified the other Contracting Party of its decision to terminate this Agreement.

3. Sellaisten sijoitusten osalta, jotka on tehty ennen sitä päivää, jona tämän sopimuksen voimassaolon päättämistä koskeva ilmoitus on tullut voimaan, 1—12 artiklan määräykset ovat voimassa seuraavan viidentoista vuoden ajan tämän artiklan 2 kappaleessa tarkoitetun ilmoituksen antamispäivästä lukien.

(3) In respect to investments made prior to the date when the notice of termination of this Agreement becomes effective, the provisions of Articles 1 to 12 remain in force for a further period of fifteen years from the date of notification referred to in paragraph (2) of this Article.

Tehty Tunisissa 4 päivänä lokakuuta 2001 kahtena suomen-, arabian- ja englanninkielisenä kappaleena, kaikkien tekstien ollessa yhtä todistusvoimaiset. Tulkintojen poiketessa toisistaan on englanninkielinen teksti kuitenkin ensisijainen.

Done at Tunis on the 4th of October 2001 in duplicate in the Finnish, Arabic and English languages, all texts being equally authentic. However, in case of any divergency of interpretation, the English text shall prevail.

Suomen tasavallan
hallituksen puolesta

For the Government of
The Republic of Finland

Tunisian tasavallan
hallituksen puolesta

For the Government of
The Republic of Tunisia

LIITE**SUOMEN TASAVALLAN HALLITUKSEN JA TUNISIAN TASAVALLAN HALLITUKSEN VÄLILLÄ SIJOITUSTEN EDISTÄMISESTÄ JA SUOJAAMISESTA TEHTYYN SOPIMUKSEEN**

Tämän Suomen tasavallan hallituksen ja Tunisian tasavallan hallituksen välisen sijoitusten edistämisestä ja suojaamisesta tehdyn sopimuksen allekirjoittamisen yhteydessä allekirjoittaneet edustajat ovat lisäksi sopineet seuraavista määräyksistä, jotka ovat sopimuksen erottamaton osa:

(1) Sopimuksen 2 artiklan osalta

Kumpikin sopimuspuoli pyrkii olemaan asettamatta sitovia rajoituksia toisen sopimuspuolen sijoittajien sijoituksille koskien materiaalien ostoa, tuotantokeinoja, toimintaa, kuljetusta, tuotteidensa markkinointia tai samankaltaisia määräyksiä, joilla olisi kohtuuttomia tai syrjiviä vaikutuksia.

(2) Jollei kolmansien maiden kansalaisten maahantuloa ja oleskelua tai työtä koskevissa laeissa ja määräyksissä toisin säädetä, kumpikin sopimuspuoli:

- suhtautuu myönteisesti tarpeellisten lupien anomiseen sen alueella tapahtuvien sijoitusten yhteydessä, mukaan lukien kolmansien maiden kansalaisille myönnettävät luvat palkata johto- ja teknistä henkilöstöä valintansa mukaan kansallisuudesta riippumatta,
- antaa aika ajoin toisen sopimuspuolen luonnollisille henkilöille ja muulle toisen sopimuspuolen sijoittajan sijoituksen yhteydessä palkkaamalle henkilöstölle luvan tulla alueelleen ja viipyä siellä osallistuakseen sijoituksiin liittyviin toimiin; lupa koskee myös heidän perheenjäseniään.

APPENDIX**TO THE AGREEMENT BETWEEN THE GOVERNMENT OF THE REPUBLIC OF FINLAND AND THE GOVERNMENT OF THE REPUBLIC OF TUNISIA ON THE PROMOTION AND PROTECTION OF INVESTMENTS**

On the signing of the Agreement between the Government of the Republic of Finland and the Government of the Republic of Tunisia on the Promotion and Protection of Investments, the undersigned representatives have, in addition, agreed on the following provisions, which shall constitute an integral part of the Agreement:

(1) With reference to Article 2

Each Contracting Party shall endeavour not to impose mandatory measures on investments by investors of the other Contracting Party concerning purchase of materials, means of production, operation, transport, marketing of its products or similar orders having unreasonable or discriminatory effects.

(2) Subject to the laws and regulations relating to the entry and sojourn or employment of non-nationals, each Contracting Party shall:

- give sympathetic consideration to application for necessary permits in connection with investments in its territory, including authorisations for engaging top managerial and technical personnel of their choice, regardless of nationality,
- permit, from time to time, natural persons of the other Contracting Party and other personnel employed in connection with the investment by an investor of the other Contracting Party to enter and remain in its territory for the purpose of engaging in activities connected with investments, as well as members of their families.

Tehty Tunisissa 4 päivänä lokakuuta 2001 kahtena suomen-, arabian- ja englanninkielisenä kappaleena, kaikkien tekstien ollessa yhtä todistusvoimaiset. Tulkintojen poikkeksissa toisistaan on englanninkielinen teksti kuitenkin ensisijainen.

Suomen tasavallan
hallituksen puolesta

Tunisian tasavallan
hallituksen puolesta

Done at Tunis on the 4th of October 2001 in duplicate in the Finnish, Arabic and English languages, all texts being equally authentic. However, in case of any divergency of interpretation, the English text shall prevail.

For the Government of
The Republic of Finland

For the Government of
The Republic of Tunisia